

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/8/2025
Identifikačné číslo spisu:	1522206119
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1522206119.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú L. U., narodenú X. T. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, dieťa rodičov T.. X. U.W., narodenej XX. Y. XXXX, X., Y. XXXX/XX, zastúpenej spoločnosťou NIKU & partners, s. r. o., Bratislava, Prokopa Veľkého 51, IČO: 36 866 008 a T.. O. U., narodeného XX. Y. XXXX, X., W. H. XXXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčíkom, Nitra, Farská 40, za účasti Krajskej prokuratúry Bratislava, Vajnorská 47, Bratislava, o uloženie výchovného opatrenia, v konaní vedenom na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B5-22P/74/2022, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. januára 2025 sp. zn. 13CoP/137/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. B5-22P/74/2022-203 z 12. júna 2024 zamietol návrh otca na uloženie opakovaného výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, ktorým sa otec maloletej L. domáhal z dôvodu vytvorenia predpokladov pre obnovenie prerušeného kontaktu detí s otcom a povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu za prítomnosti psychológa Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, a to bez prítomnosti matky v rozsahu 20 hodín pre maloletú L. a uloženia opakovaného výchovného opatrenia nariadením asistovaného styku otca s maloletými deťmi za prítomnosti psychológa Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, a to bez prítomnosti matky za účelom pozorovania správania sa maloletých v prítomnosti otca. Konanie vo vzťahu k H. U. narodenej X. H. XXXX zastavil; vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie po zhrnutí zisteného skutočného stavu, zhodnotení vykonaných dôkazov dospel k záveru, že je v záujme maloletej L., aby vyrastala vo vyrovnanej a zdravej atmosfére pokoja, stability, ktorú má vytvorenú u matky a aby jej výchova aj naďalej smerovala k pozitívnemu rozvoju jej osobnosti, rozumových a fyzických schopností, mravnému, morálnemu, duchovnému a sociálnemu rozvoju, v

ktorom smere matke nie je čo vytknúť. Predmetom konania nebola zmena výchovného prostredia dieťaťa, ale prehodnotenie dôvodnosti nariadenia opakovaného výchovného prostredia. V tejto súvislosti súd prvej inštalácie poznamenal, že už vyhodnotil raz nariadené výchovné opatrenie uznesením č. k. 22P/103/2020-207 zo 7. mája 2021, ktorým sa naplnil pozitívny záväzok štátu, na ktorý sa otec odvolával. Zdôraznil, že otec mal možnosť posunúť sa vo vzťahu k svojim deťom na základe intervencie štátu do rodiny, čo však nevyužil a akúkoľvek efektívnosť výchovného opatrenia už súdom nariadeného zmaril otec de facto sám.

1.2. Citujúc ustanovenia čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, § 37 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a na základe skutkových zistení nepovažoval návrh otca za dôvodný. Skonštatoval, že otec za celé konanie, napriek súdom uloženou povinnosti, nebol schopný označiť zariadenie, v ktorom ho žiadal s ohľadom na jeho ústny prednes v konečnom dôsledku vykonať, čím sám predlžoval predmetné konanie, pričom napriek aktuálne naďalej právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu o zákaze jeho styku s dieťaťom a stále prebiehajúcej odvolaciu konaniu o zrušenie tohto zákazu, v rámci tohto konania žiadal aj o uloženie asistovaného styku, z ktorého dôvodu, vychádzajúc zo stavu v čase rozhodovania, súd návrhu v tejto časti nemohol v žiadnom prípade vyhovieť, keďže je predchádzajúcim rozhodnutím o zákaze styku až do jeho právoplatného zrušenia v plnom rozsahu viazaný. V danom prípade nebolo preukázané splnenie niektorých kritérií vyplývajúcich z § 37 ods. 1 Zákona o rodine a to nevhodné správanie sa detí, porušovanie povinností rodičov vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, zneužívanie rodičovských práv a povinností zo strany rodičov alebo skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z ich rodičovských práv a povinností (zavinene i nezavinene). V prípade výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, sa jeho nariadenie nevyhnutne viaže na preukázanie existencie niektorého z uvedeného materiálneho predpokladu. Podľa názoru súdu prvej inštalácie z vykonaného dokazovania je zjavné, že navrhované výchovné opatrenie nie je v záujme dieťaťa a nemožno ho nariadiť vzhľadom na všetky okolnosti danej veci, pretože vynucovanie účasti maloletej na takýchto opatreniach môže viesť priamo k ohrozeniu psychického zdravia maloletej (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Fiala proti Českej republike z 18. júla 2006, ods. 96). Posudzujúc návrh otca s prihliadnutím na pozitívny záväzok štátu, aj cez prizmu záujmu maloletého dieťaťa s poukazom na čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine. Z hľadiska kritéria úrovne starostlivosti o dieťa podľa čl. 5 písm. a) Základných zásad Zákona o rodine skonštatoval, že uloženie výchovného opatrenia by mohlo mať vplyv na úroveň starostlivosti o maloletú. Absolvovanie navrhovaného výchovného opatrenia zhodnotené aj z hľadiska záujmu maloletého dieťaťa, by si vyžiadalo zvýšenú zdravotnú a psychologickú starostlivosť v súvislosti s neprimeraným tlakom na maloletú pre nanútenú účasť na poradenstve, keď by došlo k jej traumatizácii s ohľadom na vyslovené obavy maloletej L.. Z hľadiska zabezpečenia bezpečnosti maloletej v zmysle čl. 5 písm. b) Základných zásad Zákona o rodine súd prvej inštalácie akcentoval, že z vykonaného dokazovania nevyplývala žiadna zmena zo strany otca, ktorého správanie sa v priebehu konania zhoršovalo a radikalizovalo. Otec žiadnym spôsobom súdu nedeklaroval ani len vôľu vyhľadať pre seba odbornú pomoc, a už vôbec nie ju aj absolvovať, pričom od roku 2015, keď bol prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, mal dostatočný časový priestor. Rovnako ani splnenie kritéria v zmysle čl. 5 písm. c), písm. e) a písm. g) Základných zásad Zákona o rodine, súd prvej inštalácie nepovažoval dokazovaním za preukázané, že by bola narušená ochrana duševného, telesného a citového vývinu maloletej. Nebola preukázaná žiadna zmena v prístupe otca. S prihliadnutím na prezentovaný názor maloletej k navrhovanému výchovnému opatreniu zdôraznil, že maloletá jasne preukázala jej rozumovú vyspelosť, na ktorý názor súd prvej inštalácie prihliadal. V kontexte uvedeného súd prvej inštalácie ustálil, že splnenie uvedených kritérií by nebolo na prospech maloletej L.. Iba v prípade kritéria vyplývajúceho z čl. 5 písm. h) Základných zásad Zákona o rodine, skôr vyznieva v prospech navrhovaného výchovného opatrenia. V kontexte konkrétnych okolností danej veci však súd prvej inštalácie dôvodil, že otec neprešiel žiadnou sebareflexiou, neabsolvoval psychoterapiu, ani nevyhľadal odbornú odporúčanú pomoc. Evidentne stabilný a nezameniteľný postoj otca, ktorý vníma vinníkov aktuálnej rodinnej situácie vo vonkajších okolnostiach, resp. v matke alebo v konaní súdu, vylučuje efektívnosť akéhokoľvek opatrenia zo strany štátu, ktoré by bolo zamerané na asanáciu rodinnej situácie, čo sa napokon ukázalo pri nenaplnení účelu predchádzajúceho výchovného opatrenia uloženého rozsudkom č. k. 22P/103/2020-207 zo 7. mája 2021, ktoré mu práve mohlo napomôcť k uvedomeniu si následkov jeho konania voči

bývanej manželke a prijatia zodpovednosti, zlepšenia schopnosti empatie a nadobudnutia kompetencie voliť formy správania a komunikácie nenásilného charakteru, naplnenie čoho mohlo za predpokladu aktívnej participácie otca prispieť aj k následnému posunu v postoji detí. Nakoľko však k nerealizovaniu výchovného opatrenia v tejto časti došlo výlučne zo subjektívnych dôvodov na strane otca, súd prvej inštancie považoval za irelevantnú jeho námietku, že nedošlo k otcom očakávanej spätnej väzbe a spolupráci medzi subjektami, ktoré realizovali výchovné opatrenia zamerané zvlášť na matku a deti a zvlášť na otca. V tejto súvislosti súd prvej inštancie podotkol, že zvýšené vzťahovačné nastavenie otca a upodozrievanie matky bolo zvýraznené do miery brániacej otcovi racionálne a konštruktívne vyhodnotiť rodinnú situáciu a v tom zmysle sa konanie otca javí ako nedostatočne reflektujúce potreby maloletej, viac sa zameriava na devalvovanie charakteristík a kompetencií matky, súdov a štátnych orgánov. Poznamenal, že na strane otca teda nedošlo k zmene, ktorá by nasvedčovala čo i len minimálne k možnému úspechu navrhovaného výchovného opatrenia. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie návrh otca na nariadenie výchovného opatrenia zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

1.3. K opakovaným námietkam zaujatosti dodal, že sa týkajú procesného postupu súdu, ktorý nie je dôvodom pre vylúčenie sudcu v zmysle § 49, § 52 ods. 2 a § 53 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. januára 2025 sp. zn. 13CoP/137/2024 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania; vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd skonštatoval správne zistenie skutkových okolností, ako správnosť právneho posúdenia. Zároveň sa stotožnil aj s jeho odôvodnením. Na doplnenie a k uplatneným odvolacím námietkam, sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní, že by matka nezabezpečovala sústavnú a dôslednú starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletej, resp., že by nechránila jej záujem. Z dokazovania vyplynulo, že matka sa spolu s maloletou už podrobila uloženému výchovnému opatreniu. Za porušenie povinnosti konať v najlepšom záujme maloletej považoval za potrebné vytknúť otcovi, že zmaril účinnosť výchovného opatrenia tým, že sa mu odmietol podrobiť z dôvodu jeho neschopnosti prijať zodpovednosť za spáchanie trestného činu, za ktorý bol právoplatne odsúdený, ktorým rozhodnutím o vine sú súdy viazané. Ďalej dôvodil, že otec nepodstúpil psychoterapiu, neplnil si vyživovaciu povinnosť voči maloletej. Napriek uvedeným skutočnostiam trval na skúmaní osobnosti, či motivácie matky znaleckým dokazovaním s cieľom určenia správnej formy výchovného opatrenia. Pokiaľ ale nebolo zistené porušenie povinností na strane matky, tak otcom navrhované znalecké dokazovanie s naznačeným cieľom by bolo vo vzťahu k meritu veci neúčelné a nehospodárne. Ani vyjadrenie odmietavého postoja maloletej k opakovanému uloženiu výchovného opatrenia nemožno vnímať ako nevhodné, resp. zasahujúce do práv otca ako rodiča, keďže maloletá vo veku blízkom dospelosti je schopná samostatne a cieľavedome vyjadriť svoj názor na danú vec. Skonštatoval správne vysporiadanie sa s kritériami vyplývajúcimi z čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, s ktorým hodnotením sa stotožnil. Poznamenal, že aj maloletá výchovné opatrenie už absolvovala, preto jeho opakované uloženie, bez zistenia nevhodného správania sa maloletej by bolo neprimeraným zásahom do jej súkromného života, potenciálne majúcim negatívny dopad na telesné, psychické i citové prežívanie maloletej.

2.2. Odvolací súd v zhode s názorm súdu prvej inštancie skonštatoval, že pozitívny záväzok štátu už bol naplnený uloženým výchovným opatrením. Porušenie povinnosti rodiča konať v najlepšom záujme maloletého dieťaťa je možné pripísať len otcovi, ktorý zmaril účinnosť uloženého výchovného opatrenia. Je preto v jeho kompetencii sa dobrovoľne podrobiť psychologickému poradenstvu, či psychoterapii bez toho, aby súd opakovane autoritatívne zasiahol do práv matky, či maloletej uložením ďalšieho výchovného opatrenia. K návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania, odvolací súd zdôraznil, že súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy, v odôvodnení sa však musí vysporiadať z akých dôvodov navrhnutý dôkaz nevykoná. Splnenie zákonných kritérií pre uloženie výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 1 a 2 písm. d) Zákona o rodine, tak zámer sledovaný otcom vo vzťahu k jeho návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania sa týkal skutočností nerozhodných a právne bezvýznamných pre predmetné konanie. Účelom výchovného opatrenia je výchovné pôsobenie na rodičov a maloleté dieťa,

nie zisťovanie príčin postoja maloletého dieťaťa voči rodičovi. Preto súd prvej inštancie správne tento návrh na vykonanie dôkazu zamietol, ktoré rozhodnutie aj náležite odôvodnil. Nevykonanie takéhoto dôkazu, či všeobecná nespokojnosť otca s odôvodnením zamietnutia navrhovaného dôkazu nepredstavujú porušenie procesných práv otca, preto odvoláciu námietku otca považoval odvolací súd za nedôvodnú. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. O nároku na náhradu trvo odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie otec (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietal, že uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. decembra 2024 sp. zn. 6Nc/6/2024 mu bolo doručené až 21. marca 2025, teda dva mesiace po rozhodnutí o podanom odvolaní odvolacím súdom. Podľa názoru dovolateľa, uvedený procesný postup je v rozpore s ustanovením § 57 CSP, legitímnymi očakávaniami účastníka, ako aj v rozpore s ústavou, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Nesúhlasil s nevyhovením jeho návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti zdôraznil, že nezáujem súdu o zisťovanie príčiny zjavného problému, ktorého následkom je poškodzovanie zdravého psychosociálneho vývinu dieťaťa, ho robí spoluzodpovedným za pokračujúce poškodzovanie zdravého psychosociálneho vývinu dieťaťa a zhoršovanie tohto stavu. Takéto konanie je v hrubom rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, ako aj v príkrom rozpore s čl. 8 dohovoru, pretože nerešpektuje právo maloletej a otca na rodinný život. Napadnutým rozhodnutím resp. jeho odôvodnením súd de facto sťažuje výkon práva na rodinný život maloletej ako i otca. Zároveň nesúhlasil s interpretáciou prejaveneho názoru, ktorú nemôže považovať za relevantný dôkaz. V tejto súvislosti namietal, že nebol oboznámený s týmto dôkazom a nemal možnosť sa k nemu vyjadriť. Práve postup súdu pri zisťovaní názoru maloletej L.Í. bol predmetom a dôvodom podaného trestného oznámenia. Taktiež dovolateľ nesúhlasil s názorom súdov v posúdení otázky splnenia pozitívneho záväzku štátu. Považoval ho za zlyhanie štátu, ktoré predstavuje závažné porušenie základných ľudských práv otca s trestnoprávnym rozsahom. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Na zváženie ponechal zrušenie aj rozsudku súdu prvej inštancie. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu otca sa s jeho dôvodmi nestotožnila. Uviedla, že otec v skutočnosti neoznačil nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane uskutočňovať jej patriace procesné práva, ale iba namietal postup súdov v konaní a nedostatočné zistenie skutkového stavu nevykonaním znaleckého dokazovania a tým nesprávne posúdenie veci. Samotná argumentácia otca podľa jej názoru svedčí len o tom, že otec nie je schopný nestranne a objektívne vyhodnotiť jednotlivé vyjadrenia, či už súdu alebo účastníkov konania, prokuratúry, ale tieto interpretuje účelovo, vytrhnuté z kontextu, výhradne cez prizmu videnia alebo osobných očakávaní a presadzovania vlastných záujmov. Matka nesúhlasila s námietkou týkajúcou sa postupu odvolacieho súdu, ktorý viac ako mesiac po tom čo bolo rozhodnuté o vznesenej námietke zaujatosti vo veci samej rozhodol. K namietanému upusteniu od vykonania pohovoru s maloletou poukázala na skutkové okolnosti vyplývajúce z konania vedeného na odvolacom súde pod sp. zn. 13CoP/78/2023, kedy maloletá L. bola informovaná aj o konaní o uloženie opakovaného výchovného opatrenia. V tejto súvislosti podotkla, že otec sám navrhol, aby bolo upustené od vykonania pohovoru s maloletou, taktiež osobne, aj privolaním polície zmaril zisťovanie názoru maloletej L. na ÚPSVaR Bratislava. Z uvedených dôvodov preto nedošlo k otcom tvrdenému závažnému porušeniu práva na spravodlivý proces. Matka sa stotožnila so stanoviskom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ako aj s vyjadrením kolízneho opatrovníka a navrhla dovolanie odmietnuť.

5. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vo vyjadrení k dovolaniu otca, sa nestotožnila s uplatnenými dôvodmi. Zastávala názor v zmysle ktorého, postupom odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu procesných práv dovolateľa, že odvolací súd vo veci samej rozhodol až po doručení uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. decembra 2024 sp. zn. 6Nc/6/2024. Súd nižšej inštancie sa dostatočným spôsobom vysporiadali s nevykonaním navrhovaného znaleckého dokazovania, preto nesúhlas otca s postupom súdov nepostačuje pre záver o porušení jeho práva na spravodlivý proces. K námietke otca o nevykonaní pohovoru s maloletou, resp. že otec nebol oboznámený s jej vyjadrením k opakovanému uloženiu výchovného opatrenia, generálna prokuratúra nepovažovala

vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci za relevantné. Z uvedených dôvodov dovolanie považovala za nedôvodné.

6. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k dovolaniu sa stotožnil s napadnutým rozhodnutím. Poznamenal, že dlhodobo spolupracujú s rodičmi za účelom zmiernenia následkov ich rodičovského konfliktu a odporúčajú rodičom, aby spolupracovali s oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately tak, aby maloleté dieťa malo vytvorené podmienky pre napĺňanie jeho potrieb a bol zabezpečený jeho priaznivý fyzický, psychický a sociálny vývin.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) v spojení s § 2 CMP po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. V danom prípade dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktoré konanie je od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je upravený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 CMP obsahujúce niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovujú inak“, posudzovanie prípustnosti dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, je potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

11. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

13. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

14. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých

případoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

17. V súvislosti s uplatnením dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal nedoručenie rozhodnutia o vznesenej námietke zaujatosti voči sudcom odvolacieho súdu pred rozhodnutím vo veci samej, nevykonanie znaleckého dokazovania, jeho nedostatočné odôvodnenie, ako aj nesúhlasil s interpretáciou odmietavého postoja maloletej L. k návrhu na opakované nariadenie výchovného prostredia, a porušenie pozitívneho záväzku štátu prispieť všetkými možnými prostriedkami k náprave vzťahu rodiča.

18. Z okolností preskúmvanej veci je nepochybné, že o vznesenej námietke zaujatosti otcom voči členom odvolacieho senátu bolo právoplatne rozhodnuté uznesením najvyššieho súdu zo 4. decembra 2024 sp. zn. 6Nc/6/2024, s právoplatnosťou od 21. marca 2025. Odvolací senát po doručení predmetného uznesenia vo veci nariadil termín verejného vyhlásenia rozsudku na deň 29. januára 2025. Je pravdou, že pred vydaním napadnutého rozhodnutia nedošlo k doručenia uznesenia o námietke zaujatosti účastníkom, čo však nemožno považovať za porušenie procesných práv otca z dôvodu, že sudcovia odvolacieho senátu neboli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na odvolacom súde pod sp. zn. 13CoP/137/2024. K rozhodnutiu vo veci samej teda došlo po rozhodnutí o námietke zaujatosti, čo je nie v rozpore s ustanovením § 57 CSP. Uplatnená námietka preto nie je dôvodná.

19. Podľa § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

20. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú uplatnený nárok. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP, normatívne vyjadrená v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov robí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (Števcík, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 729 s.).

21. Najvyšší súd v uznesení zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018 uviedol, že „procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch a dôkazoch rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak

neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada tzv. opomenuté dôkazy takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť“. Totožný názor vyplýva aj z uznesenia najvyššieho súdu z 29. októbra 2019 sp. zn. 5Cdo/202/2018.

22. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 332/09). Zasadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovoru“) totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne dostatočne a zrozumiteľne logicky odôvodnené.

23. V preskúmvanej veci otec navrhol nariadiť znalecké dokazovanie (najmä psychiatrické) ohľadne posúdenia matky a maloletej za účelom objasnenia zdroja nastavenia maloletej L. vo vzťahu s otcom, ako aj za účelom objasnenia osobnosti a motivácie matky, ktoré dôvody však odvolací súd nepovažoval za relevantné pre posúdenie (ne)dôvodnosti návrhu o nariadenie opakovaného výchovného opatrenia. V tejto súvislosti zdôraznil, že pokiaľ nevzhliadol splnenie zákonných kritérií pre uloženie výchovného opatrenia v zmysle § 37 ods. 1 a 2 písm. d) Zákona o rodine, sledovaný zámer otca vo vzťahu k jeho návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania sa týkal skutočností nerozhodných pre toto konanie.

24. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

25. K uvedenému dovolací súd len poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP), v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho vyhodnotenia niektorého dôkazu. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; v preskúmvanej veci však dovolací súd takúto vadu

nezistil.

26. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľovi znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

27. K nesúhlasu otca s interpretáciou prejaveneho názoru maloletej L. v konaní, dovolací súd uvádza, že záujem dieťaťa pri rozhodovaní o jeho právach predpokladá mat' na zreteli najmä dva aspekty jeho záujmov. Na jednej strane stojí dikcia, že puto dieťaťa s jeho rodinou musí byť zachované, s výnimkou prípadov, keď sa rodinné prostredie ukázalo ako obzvlášť nevhodné. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť prerušené len vo veľmi výnimočných prípadoch a je potrebné urobiť všetko pre zachovanie osobných vzťahov. Na druhej strane je v záujme dieťaťa zabezpečiť jeho rozvoj v zdravom prostredí a rodičia nesmú profitovať z takých opatrení alebo krokov, ktoré by v konečnom dôsledku poškodzovali zdravie a zdravý vývoj dieťaťa (napr. rozhodnutie EŠLP vo veci Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku, č. 41615/07, Elsholz proti Nemecku, Maršálek proti Českej republike).

28. K otázke vyhodnotenia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa ústavný súd v uznesení z 9. októbra 2014 sp. zn. II. ÚS 662/2014 uviedol, že „z celkového kontextu právnej úpravy vzťahov medzi rodičmi a deťmi, ako i z Dohovoru o právach dieťaťa, Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „EŠLP“) v tejto súvislosti pripomína, že medzi záujmom maloletého dieťaťa a jeho rodiča sa musí nájsť spravodlivá rovnováha (napr. rozsudok EŠLP vo veci Olsson proti Švédsku, č. 10465/83).

29. Z nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 378/2019 z 2. apríla 2020 taktiež vyplýva, že „pokiaľ teda ide o záujem maloletého dieťaťa, súd musí tento vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale s ohľadom na in concreto okolnosti spočívajúce v danosti prípadne v absencii nielen „technických“ podmienok na výchovu, starostlivosť a všestranný vývoj maloletého (bytové predpoklady, dochádzka do školy alebo na voľnočasové aktivity, lekárska starostlivosť a pod.), ale aj vzhľadom na emocionálne či už pozitívne alebo negatívne väzby maloletého ku každému z rodičov, tobôž, ak o kvalite týchto väzieb vypovedá nestranné znalecké posúdenie“.

30. V danom prípade súdy nižších inštancií zhodne ustálili, že pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine neboli naplnené kritéria. Maloletá L. je v blízkom P. J. (XX G.) je schopná samostatne a cieľavedome vyjadriť svoj názor. V konaní bolo nesporné, že maloletá výchovné opatrenie už absolvovala, preto jeho navrhované opakované uloženie, bez zistenia nevhodného správania sa maloletej by bolo neprimeraným zásahom do jej súkromného života, potenciálne majúcim negatívny dopad na telesné, psychické i citové prežívanie. V kontexte uvedeného odvolací súd poznamenal, že otec zmaril účinnosť už uloženého výchovného opatrenia tým, že sa mu odmietol podrobiť z dôvodu jeho neschopnosti prijať zodpovednosť za spáchanie trestného činu, za ktorý bol právoplatne odsúdený. Nepodstúpil psychoterapiu, neplnil si vyživovaciu povinnosť, preto nebolo možné prihliadať na jeho subjektívne vnímanie príčiny pretrvávajúceho konfliktu medzi rodičmi navzájom, ako aj vzťahu medzi otcom a maloletou.

31. Nadväzujúc na uvedené, preto namietané hodnotenie prejaveneho názoru maloletej v inom súvisiacom konaní, ale aj jej postoj k tomu konaniu nemožno považovať za dôvodné, i napriek prezentovaným názorom otcom v dovolaní, ktorý s interpretáciou výsledku obsahu pohovoru s maloletou odvolacím súdom nesúhlasil. Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Maloletá L. v konaniach pred súdmi nižšej inštancie nezmenila svoj postoj k otcovi, preto aj upustenie od vykonania pohovoru vo vzťahu k navrhovanému uloženiu opakovaného výchovného opatrenia, možno považovať za súladné s najlepším záujmom maloletého dieťa. Pohovor s maloletou bol vykonaný dňa 11. júna 2024 v rámci odvolacieho konania v konaní o zrušenie zákazu styku, v ktorom prejavila svoj názor a bola informovaná o tomto konaní. V tejto súvislosti dovolací súd akcentuje, že najlepší záujem dieťaťa môže podľa svojej povahy a závažnosti prevážiť nad záujmom rodiča. S prihliadnutím na vek blízky dospelosti, intelektuálnu vyspelosť maloletej L. v spojení s čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine i Dohovoru o právach dieťaťa, vykonanie navrhovaného dôkazu nebolo nevyhnutné pre zistenie skutočného stavu veci. Objektívnym explicitne ustanoveným zákonným kritériom na rozhodnutie vo veciach úpravy rodičovských práv k maloletým je najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý musí súd vyhodnotiť s prihliadnutím na okolnosti danej veci (II. ÚS 101/2022). Keď ich vzájomná korelácia z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov možná nie je, prednosť má vždy záujem maloletého dieťaťa. Záujem maloletého dieťaťa, musí byť teda vždy postavený na piedestál, a preto nie je umožnené rodičovi vynútiť si také opatrenia, ktoré by ohrozovali zdravie alebo rozvoj dieťaťa. (napr. rozsudky ESĽP Elsholz proti Nemecku č. 25735/94, Ignaccolo-Zenide proti Rumunsku č. 31679/96, Nuutinen proti Fínsku č. 32842/96).

32. K povinnosti štátu zabezpečiť nápravu vzťahu rodiča a maloletého dieťaťa, dovolací súd uvádza, že z článku 8 dohovoru vyplýva pre vnútroštátne orgány pozitívny záväzok konať tak, aby umožnili rozvoj preukázaného a existujúceho rodinného puta. Mali by prijať všetky vhodné opatrenia, ktoré od nich možno vzhľadom na okolnosti toho ktorého prípadu rozumne očakávať za účelom umožnenia styku rodiča s dieťaťom (napr. Nuutinen proti Fínsku, rozsudok z 27. júna 2000, ods. 128). Povinnosť štátnych orgánov prijať také opatrenia, ktoré umožnia kontakt rodiča s dieťaťom, ktorí nežijú spoločne, však nie je absolútna a porozumenie a spolupráca všetkých zúčastnených osôb predstavujú dôležitý faktor. Štátne orgány síce majú vyvíjať snahu, aby tejto spolupráci napomohli, ale ich povinnosť použiť donucovacie prostriedky nemôže byť neobmedzená; musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb a osobitne na najlepší záujem dieťaťa a jeho práva, ktoré mu priznáva článok 8 dohovoru. Najlepší záujem dieťaťa môže v závislosti na svojej povahe a závažnosti prevážiť nad záujmom rodiča (Voleský proti Českej republike, rozsudok z 29. júna 2004, ods. 118, Pedović proti Českej republike, rozsudok z 18. júla 2006, ods. 109). Vnútroštátne orgány nie sú zodpovedné za výsledok. ESĽP uznal, že štátne orgány nie sú všemocné, najmä ak sa stretávajú s rodičmi, ktorí nie sú schopní prekonať svoju nevraživosť a nebdajú na záujmy vlastného dieťaťa (napr. Pedović proti Českej republike, rozsudok z 18. júla 2006, ods. 115).

33. ESĽP opakovane konštatoval, že článok 8 dohovoru v žiadnom prípade neopravňuje rodiča, aby žiadal prijatie takých opatrení, ktoré by poškodzovali zdravie a rozvoj dieťaťa (napr. Fiala proti Českej republike, rozsudok z 18. júla 2006, ods. 96). Použitie donucovacích opatrení za účelom výkonu práva styku je v tejto oblasti nežiaduce. Bude odôvodnené iba v prípade zjavne nezákonného konania rodiča, s ktorým dieťa žije - t. j. ak rodič aktívne bráni styku druhého rodiča s dieťaťom (napr. Zavřel proti Českej republike, rozsudok z 18. januára 2007, ods. 52). Ak dieťa vyslovene styk odmieta napr. v prípadoch, ak je odmietanie rodiča dieťaťom zapríčinené správaním tohto rodiča je podľa ESĽP použitie donucovacích opatrení kontraproduktívne, a to práve z dôvodu, že môže mať za následok degradáciu vzťahov medzi dieťaťom a neempatickým rodičom (napr. Kapr proti Českej republike, rozhodnutie z 28. marca 2006).

34. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd teda konštatuje, že konanie nie je zaťažené vadou zmätočnosti, v dôsledku ktorej by došlo k porušeniu procesných práv dovolateľa v takej intenzite, že by bolo možné konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a tým

aj dôvodne namietanej vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

35. Pri rozhodovaní o návrhu otca na opakované uloženie výchovného opatrenia bolo preto potrebné zohľadniť do úvahy prichádzajúce špecifiká danej veci a z týchto skutočností vyabstrahovať, čo je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa (rozsudok ESLP vo veci Olsson proti Švédsku, č. 10465/83; II. ÚS 662/2014).

36. Ústavný súd v uznesení z 23. júna 2025 sp. zn. I. ÚS 409/2025-14 odmietol ústavnú sťažnosť otca proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8CdoR/2/2025 z 25. februára 2025. V závere akcentoval, že „Zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom podľa názoru ústavného súdu nesporne predstavuje vážny zásah do práv a právom chránených záujmov maloletého dieťaťa aj jeho rodiča. V dôsledku zákazu styku môže dôjsť k ochladeniu citových väzieb medzi rodičom a dieťaťom a prehĺbeniu narušenia vzájomných vzťahov, pretože sa ním rodičovi celkom odoberá právo stykať sa s dieťaťom, a to akýmkoľvek spôsobom. K takejto situácii došlo aj vo veci sťažovateľa, ktorý po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody usiluje o reparáciu vzťahu s jeho deťmi. ESLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že konajúci súd musí v takýchto situáciách v dostatočnej miere využiť všetky právne nástroje ponúkané zákonnou úpravou na vytvorenie podmienok na obnovenie (zachovanie) väzieb medzi rodičom a dieťaťom. Len v prípade, ak by tieto prijaté opatrenia nevedli k žiadnemu výsledku, snaha konajúcich orgánov by sa ukázala ako márna, resp. by bolo zistené, že kontakt s dotknutým rodičom nie je v najlepšom záujme dieťaťa, bolo by možné pristúpiť k takému radikálnemu rozhodnutiu, akým je zákaz styku, resp. v prípade sťažovateľa k zamietnutiu jeho návrhu na zrušenie už uloženého zákazu styku (pozri napr. rozhodnutie vo veci Bergmann proti Českej republike 27. októbra 2011, sťažnosť č. 8857/08, bod 62). Niet pochyb, že takto pristupovali k danej veci i konajúce súdy. Ústavný súd v zhode s ESLP súčasne konštatuje, že existuje široký konsenzus aj v rámci medzinárodného práva, že vo všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musia byť rozhodujúcim hľadiskom ich najlepšie záujmy. Tento záujem sa podľa ESLP skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí a rodičom nemôže byť podľa čl. 8 dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa. Čl. 8 dohovoru tak vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, osobitná pozornosť v tomto procese však musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti od jeho povahy a významu môže prevážiť nad záujmami rodičov (Sahin v. Nemecko, rozsudok z 8. júla 2003, bod 66, obdobne IV. ÚS 276/2014).

Napriek tomu, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nenamietal porušenie práv hmotného charakteru a okrem porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru žiadne iné ústavnoprávne relevantné námietky nevzniesol, ústavný súd považoval za vhodné dodať, že posúdenie konkrétnych okolností prípadu v prerokováanej veci, hlavne posúdenie najlepšieho záujmu maloletej, patrí primárne všeobecným súdom, a nie je ani v možnostiach ústavného súdu vniknúť do týchto citlivých rodinnoprávných vzťahov, pokiaľ postup všeobecných súdov nesignalizuje porušenie ústavou zaručených práv a slobôd. Záujmy rodičov a detí majú byť vo vzájomnej rovnováhe, avšak tak ako už bolo uvedené, zvrchovaný záujem dieťaťa v okolnostiach konkrétného prípadu môže prevážiť nad záujmom toho-ktorého rodiča. Napriek tomu, že sa na prvý pohľad môže zdať, že zákaz styku je neprimeraným zásahom do rodičovských práv sťažovateľa ako otca maloletej, ústavný súd nepochybuje o snahe všeobecných súdov dospieť k rozhodnutiu v najlepšom záujme maloletej, tak ako to má na mysli čl. 4 CMP, čo adekvátne vyargumentovali. S ochranou najlepšieho záujmu dieťaťa je úzko prepojené právo dieťaťa vyjadriť svoj názor. Ten nemusí byť vždy v záujme dieťaťa a dieťa nemusí vedieť vyhodnotiť, čo je v jeho najlepšom záujme. Preto musia byť tieto dve zložky navzájom konfrontované, a to aj v kontexte práva na nediskrimináciu, práva na život a ochranu súkromia. Súdy vyhodnocujú rôzne kritériá pre posúdenie schopnosti dieťaťa prezentovať svoj názor, pričom v danom prípade súdy prihliadali najmä na vek maloletej (16 rokov, ku dňu rozhodovania ústavného súdu viac ako 17 rokov, pozn.), jej vyspelosť a hlboko narušený vzájomný vzťah medzi sťažovateľom a maloletou. Tieto

premenné sa stali základom odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov v danej veci (body 37, 38, 44 rozsudku krajského súdu; body 23 až 26 napadnutého uznesenia). Konštatovali, že maloletá je schopná vyjadriť svoj názor, pričom veľmi citlivo vyvažovali potenciálny zásah do práv sťažovateľa s právami 16-ročného dieťaťa (čl. 3 a 12 Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj § 38 CMP), akcentujúc jej najlepší záujem s ohľadom na konkrétne okolnosti danej veci. Sťažovateľ usiluje o styk s maloletou, ktorá je takmer dospelá, vníma rodinnú situáciu i správanie sťažovateľa bez potrebnej sebareflexie, a teda ani prípadné vyhovujúce rozhodnutie súdu by mu bez vlastnej iniciatívy zmeniť svoj prístup nezaručilo ochotu maloletej stretávať sa s ním.“

37. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd dovolanie otca odmietol v súlade s § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

38. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 1 CMP a § 52 CMP.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.